

gelukkig
duurzaam

Whitepaper duurzaamheid verzekeren

Duurzaam ondernemen doet u samen met uw medewerkers en samen met uw leveranciers. Zoals bij veel ondernemerszaken, horen daar ook (financiële) risico's bij. Hoe kunt u daarmee omgaan? Lees er meer over in deze whitepaper.

Inhoudsopgave

1. Inleiding	3
2. Waarom duurzaam ondernemen?	4
3. Wat kan ik doen om mijn pand te verduurzamen?	5
• Kosteneffectieve maatregelen	5
• Kostbaardere maatregelen	6
4. Wat zijn de gevolgen voor mijn risico's?	8
• Aanpassingen in het productieproces	8
• Afvalstoffen verwerken	8
• Elektrificatie van het wagenpark & aanleggen van laadpalen	9
• Nieuwe duurzame producten op de markt brengen	9
• Zonnepanelen	10
• Concrete gevolgen bij brand	11
• Milieu-aansprakelijkheid	12
• Contractuele aansprakelijkheid	12
• Financiële aansprakelijkheid	12
• Soorten verzekeringen	12
• Preventie	12
• Verzekerde waarde	12
5. Wat kan Zicht voor mij betekenen?	13

1. Inleiding

Duurzaam ondernemen is een kans om een bijdrage te leveren aan een betere toekomst voor het milieu, de maatschappij én de toekomstbestendigheid van het eigen bedrijf. Niet zo gek dus dat veel ondernemers deze kans pakken. De reden om duurzaam te ondernemen is voor iedere ondernemer verschillend. Net als de mate waarin duurzaamheid de bedrijfskeuzes bepaalt.

In een aantal afleveringen van onze podcastserie Zicht op Zaken hebben wij aandacht besteed aan het thema duurzaam ondernemen. Een terugkerend onderwerp daarbij is dat door investeren in duurzaamheid specifieke risico's met zich meebrengt. En daarmee ook voor het verzekeringspakket. Kijk of luister [hier](#) naar de verhalen van collega ondernemers.

In deze whitepaper staan we stil bij duurzaam ondernemen. Daarbij kijken we vooral naar de consequenties op verzekeringsgebied. Want bijvoorbeeld het vergroenen van een pand heeft niet alleen impact op de kosten en ecologische voetafdruk van een bedrijf, maar brengt vaak ook extra risico's met zich mee.

Onze belangrijkste boodschap is: ga op tijd in gesprek met je adviseur! In [deze](#) kijk-radiouitzending van De Ondernemer Live legt onze adviseur Anita Borsboom het belang daarvan uit.

2. Waarom duurzaam ondernemen?

Duurzaamheid is niet meer weg te denken van de maatschappelijke agenda. Duurzaam ondernemen helpt bedrijven niet alleen om te voldoen aan wet- en regelgeving en reputatieschade te voorkomen, maar kan zakelijk gezien ook voordelen opleveren. Niet voor niets is duurzaamheid steeds vaker een integraal onderdeel van de bedrijfsstrategie.

Er zijn verschillende redenen waarom u als ondernemer kunt overwegen om duurzaam te ondernemen.

Maatschappelijke verantwoordelijkheid

Met duurzaam ondernemen kunt u de zogeheten 'ecologische voetafdruk van het bedrijf' verminderen en dat draagt bij aan een betere wereld. Het toont aan dat u uw verantwoordelijkheid neemt voor de effecten van uw activiteiten op de samenleving en het milieu.

Wet- en regelgeving

Het is niet alleen een kwestie van zelf willen, ook de wet- en regelgeving dwingt u als ondernemer om te verduurzamen. Het niet naleven van deze voorschriften kan (op termijn) leiden tot boetes en juridische problemen. Door proactief duurzaam te ondernemen, kunt u juridische risico's verminderen.

Efficiëntie en kostenbesparing

Duurzaamheidsinitiatieven, zoals energiebesparing, afvalvermindering en optimalisatie van hulpbronnen, leiden op lange termijn vaak tot kostenbesparingen. Door efficiënter gebruik te maken van energie en grondstoffen, kunt u geld besparen en de winstgevendheid van uw bedrijf vergroten.

Innovatie en concurrentievoordeel

Duurzaamheid kan innovatie stimuleren. Het kan leiden tot nieuwe producten, processen en technologieën die u concurrentievoordeel kunnen bieden.

Imago

Als u als bedrijf duurzaam onderneemt, dan doet dat iets met uw imago.

- **Klantloyaliteit**

Steeds meer consumenten geven de voorkeur aan duurzame bedrijven. Door te communiceren over uw duurzaamheidsinspanningen kunt u de loyaliteit van klanten vergroten. En nieuwe klanten aantrekken die waarde hechten aan duurzaamheid.

- **Maatschappelijk betrokken medewerkers**

Niet alleen voor klanten, maar ook voor (toekomstige) medewerkers kan de maatschappelijke betrokkenheid van een bedrijf een reden zijn om wel of niet bij een bedrijf te (gaan) werken. Denk hierbij aan milieubewuste bedrijfsvoering, maar ook het bevorderen van sociale rechtvaardigheid, inclusie en diversiteit.

- **Financieel betrokkenen**

Sommige investeerders en financiële instellingen geven de voorkeur aan bedrijven met een sterke duurzaamheidsprestatie. Het kan dan gemakkelijker zijn om financiering te verkrijgen of investeerders aan te trekken als u kunt aantonen dat u aandacht heeft voor duurzaamheid.

Het is geen kwestie meer van 'ga ik er iets mee doen?', maar 'wat ga ik ermee doen?'.

3. Wat kan ik doen om mijn pand te verduurzamen?

Een van de manieren van duurzaam ondernemen is het verduurzamen van uw pand. De meeste ondernemers denken dan aan enorme financiële investeringen. Dat is vaak ook zo, maar er zijn verschillende stappen die u kunt nemen om uw bedrijfspand milieuvriendelijker te maken zonder direct veel geld uit te geven. Wij geven u op beide vlakken een aantal tips.

Kosteneffectieve maatregelen

Niet alle maatregelen die u kunt nemen kosten geld of nemen veel tijd in beslag. Met sommige punten kunt u vandaag al starten. Hieronder enkele voorbeelden van maatregelen die niet veel of in ieder geval minder geld kosten dan ingrijpende, kostbare veranderingen.

- **Bewustwording medewerkers**

Zoals we in het begin al schreven: duurzaam ondernemen doet u samen. Uw medewerkers spelen hier een belangrijke rol in. Moedig medewerkers aan om:

- bewuster met hulpbronnen om te gaan, zoals water en papier.
- verlichting en verwarming uit te schakelen in ongebruikte ruimtes.
- afval te scheiden.

- **Energiebesparing**

U kunt op verschillende manieren energie besparen. Een aantal voorbeelden:

- Schakel apparatuur en verlichting uit wanneer ze niet in gebruik zijn. Eventueel door het gebruik van timers.
- Gebruik energiezuinige instellingen op kantoorapparaten en computers.
- Vervang traditionele gloeilampen door LED-lampen. Hoewel de initiële kosten iets hoger kunnen zijn, bespaart u op lange termijn op energiekosten vanwege hun lange levensduur en energie-efficiëntie.
- Nog een oude cv-installatie? Overweeg om deze te vernieuwen.
- Zorg voor tochtwering en afdichting van ramen en deuren om warmteverlies te verminderen.
- Gebruik thermische gordijnen of raambekleding om te helpen bij het reguleren van de temperatuur in het pand.
- Zorg voor regelmatig onderhoud van verwarmings- en koelsystemen om ervoor te zorgen dat ze efficiënt werken.

- **Energie-audit**

Wilt u echt weten waar u energie kunt besparen en een plan hebben om deze besparingen te realiseren?

Laat dan door een professional een energie-audit uitvoeren.

Hoewel sommige van deze maatregelen wellicht niet direct grote besparingen opleveren, kunnen ze bijdragen aan een geleidelijke verduurzaming van uw bedrijfspand zonder grote financiële lasten.

Kostbaardere maatregelen

Het verduurzamen van uw bedrijfspand is een belangrijke stap om milieuvriendelijker te opereren en op de lange termijn kosten te besparen. Soms zijn daar wat grotere investeringen voor nodig.

- **Isolatie**

Investeer in betere isolatie om warmteverlies te verminderen en de energie-efficiëntie van je pand te verbeteren.

- **Ventilatie**

Controleer en verbeter de ventilatie. Zorg voor een goede luchtcirculatie en overweeg energiezuinige ventilatiesystemen.

- **Groendak**

Een groendak (of sedumdak) op uw bedrijfspand staat niet alleen leuk, het kan ook helpen bij het verduurzamen van uw pand. Een groendak wordt veel minder warm door zoninstraling dan een normaal dak. Zonnepanelen leveren daarom tot wel 6% meer rendement op met een groen dak. Een ander voordeel is dat een groendak niet alleen verkoeling in de zomer geeft, maar ook het fijnstof afvangt en schadelijke gassen absorbeert. Deze luchtzuiverende eigenschappen zijn zowel binnen als buiten merkbaar.

- **Elektrische laadpalen**

Op moment van schrijven is een verplicht elektrisch leasewagenpark van de baan. Toch is de trend dat steeds meer mensen elektrisch gaan rijden. Dat betekent ook dat er meer laadpalen nodig zijn. Laat u een nieuw bedrijfspand bouwen met meer dan 10 eigen parkeerplaatsen op hetzelfde terrein? Dan bent u verplicht om per 10 parkeerplaatsen één elektrische oplaadpunt beschikbaar stellen. Bij bestaande gebouwen geldt dat er per 2025 één oplaadpunt per 20 parkeerplaatsen gerealiseerd moet worden.

- **Zonnepanelen**

Wilt u investeren in zonnepanelen? Dan is het verstandig om voor het plaatsen al in overleg te gaan met uw verzekeringsadviseur of verzekeringsmaatschappij. Deze vertelt u graag aan welke eisen u moet voldoen. Want niets is zo teleurstellend als er bij schade achter te komen dat u niet passend verzekerd bent.

Op onze website hebben we een speciale zonnepanelenpagina gemaakt met onder andere:

- Stappenplan bij het plaatsen van zonnepanelen
- Scope 10 en 12 keuring.
- Checklist; voldoet u aan alle eisen?
- Huurder en verhuurders; wie is eigenaar en wie moet wat regelen?
- Zonnepanelen en schade; wat zijn de gevolgen bij een brand en welke verzekering dekt welke schade?

Bouwbesluit: minimaal energielabel C

Is uw kantoorgebouw niet duurzaam? Dat is een risico! Kantoorgebouwen moeten vanaf 1 januari 2023 namelijk verplicht minimaal energielabel C hebben. Dit is vastgesteld in het bouwbesluit van 2012 en is van toepassing op kantoorpanden die:

- groter zijn dan 100 m²
- een kantoorfunctie hebben voor meer dan 50% van het gebruiksoppervlak
- over twee jaar nog in gebruik zijn als kantoorpand
- geen monument of tijdelijk gebouw zijn

Het bouwbesluit stelt dat deze kantoorpanden zonder energielabel C vanaf 1 januari 2023 niet meer gebruikt mogen worden. De gemeente kan daarom een sluiting van het pand opleggen.

4. Wat zijn de gevolgen voor mijn risico's?

Uw risico's kunnen veranderen doordat u andere bedrijfsactiviteiten uitvoert of extra investeert in duurzaamheid. Denk hierbij aan het vervoeren van afval en dit verwerken tot nieuwe grondstoffen. Of aan het plaatsen van zonnepanelen op uw bedrijfspand.

In dit hoofdstuk kijken we naar de mogelijke invloed op uw bedrijfsrisico's. Het zal u verbazen hoe verschillende risico's met elkaar samenhangen.

Veranderende risico's per onderwerp

Aanpassingen in het productieproces

Misschien wilt u wel duurzamer gaan produceren. Bijvoorbeeld door gebruik te maken van energiezuinigere gereedschappen of machines. Dat heeft invloed op de volgende risico's:

- **Werkgeversaansprakelijkheid**

Het implementeren van nieuwe milieuvriendelijke technologieën of werkmethoden kan arbeidsgerelateerde risico's met zich meebrengen. Denk aan geschillen met werknemers over veranderingen in de werkcondities, veiligheid op de werkplek en naleving van arbeidswetgeving.

- **Ongevallen/letsel**

Nieuwe werkmethoden betekent in veel gevallen ook nieuwe situaties die kunnen leiden tot ongevallen of letsel. Daarom is het belangrijk om effectieve veiligheidsmaatregelen te implementeren en uw medewerkers voldoende training te bieden zodat ze veilig kunnen werken.

- **Veiligheid en diefstal**

Die nieuwe gereedschappen kunnen interessant zijn voor dieven. Denk er dus aan om deze aan het einde van de dag in een beveiligde ruimte op te slaan. Dit zorgt ervoor dat de gereedschappen veilig worden opgeladen, maar ook beschermd zijn tegen diefstal.

Afvalstoffen verwerken

Bij het productieproces ontstaan er vaak reststromen met afvalstoffen. Die kunt u zelf hergebruiken, maar dit vraagt om nieuwe bedrijfsprocessen. Een andere optie is om de afvalstoffen te transporteren om elders te laten verwerken.

- **Milieuschade als u de stoffen zelf verwerkt**

Een nieuw of veranderd bedrijfsproces kan nieuwe verontreinigingsrisico's met zich meebrengen. Het is goed om die in kaart te hebben.

- **Werkgeversaansprakelijkheid**

Het verwerken van afvalstoffen kan betekenen dat uw medewerkers met andere (gevaarlijke) stoffen in aanraking komen. Dit kan arbeidsgerelateerde risico's met zich meebrengen. Denk hierbij aan geschillen met werknemers over veranderingen in de werkcondities, veiligheid op de werkplek en naleving van arbeidswetgeving.

- **Ongevallen/letsel**

Bij het werken met gevaarlijke stoffen wilt u voorkomen dat dit risico's voor uw medewerkers met zich meebrengt. Daarom is het belangrijk om effectieve veiligheidsmaatregelen te implementeren en uw medewerkers te trainen.

- **Vervoerdersaansprakelijkheid**

Verkoopt u uw afvalstoffen aan een derde partij? Dan bent u ook verantwoordelijk voor het transport van de afvalstoffen, zodat ze veilig en volledig bij de koper aankomen.

- **Milieuschade als u de stoffen transporteert**

Door een brand of tijdens een ongeval bij het transport kunnen de stoffen die u vervoert in de omgeving terecht komen. Dan bent u aansprakelijk voor de milieuschade.

Elektrificatie van het wagenpark & aanleggen van laadpalen

Laat u uw medewerkers elektrische auto's leasen? Dan laat u waarschijnlijk ook laadpalen op uw bedrijfsterrein aanleggen.

- **Brandschade**

Het is goed om te weten dat laadpalen in combinatie met elektrische auto's zorgen voor een grotere kans op brandschade. Ook is het blussen van een brandende elektrische auto complex.

- **Veranderende waarde van de inventaris**

Het plaatsen van laadpalen en aanpassen van de elektrische installatie hierop vraagt investeringen. Controleer daarom of het verzekerde bedrag van uw opstal- en inventarisverzekering nog passend is.

Heeft u laadpalen? Dan hebben wij de volgende tips voor u:

- Controleer welke clausules en beveiligingseisen uw verzekeringsmaatschappij stelt.
- Plaats de laadpalen minimaal 5 tot 10 meter van het pand. Een brandende elektrische auto geeft steekvlammen. Voorkom dat het vuur overslaat naar het bedrijfspand.
- Parkeer elektrische auto's niet allemaal naast elkaar. Bij brand is het risico van overslaan op andere voertuigen erg groot.
- Zorg voor een centrale aan/uit stroomknop voor alle laadpunten. Als deze niet aanwezig is en er ontstaat brand bij een aan de laadpaal gekoppelde auto dan zal de brandweer niet gaan blussen.

Nieuwe duurzame producten op de markt brengen

- **Productaansprakelijkheid**

Als u een nieuw duurzaam product ontwikkelt en op de markt brengt, kunt u aansprakelijk worden gesteld als dit product gebreken vertoont. Ook is het mogelijk om aansprakelijk gesteld te worden als de informatie die u geeft over bijvoorbeeld de duurzaamheid van het product, niet blijkt te kloppen.

- **Onjuiste reclame en marketing**

Dit risico hangt samen met bovengenoemd risico van productaansprakelijkheid. Bedrijven die duurzaamheid als onderdeel van hun merkstrategie benadrukken, moeten ervoor zorgen dat hun marketingclaims accuraat en niet misleidend zijn. Onjuiste of misleidende reclame over duurzaamheid, ook wel 'greenwashing', kan leiden tot juridische aansprakelijkheid en reputatieschade. Duurzaamheids-beweringen liggen tegenwoordig al snel onder een vergrootglas, dus het is belangrijk om hier zorgvuldig in te zijn.

- **Werkgeversaansprakelijkheid**

Misschien zijn er voor de productie van uw nieuwe product andere werkmethoden nodig. Het implementeren van nieuwe milieuvriendelijke technologieën of werkmethoden kan arbeidsgerelateerde risico's met zich meebrengen. Ook hier kunt u weer te maken krijgen met geschillen met werknemers over veranderingen in de werkcondities, veiligheid op de werkplek en naleving van arbeidswetgeving.

- **Milieuschade**

Een nieuw of veranderd bedrijfsproces kan nieuwe verontreinigingsrisico's met zich meebrengen.

Zonnepanelen

- **Waarde van het pand**

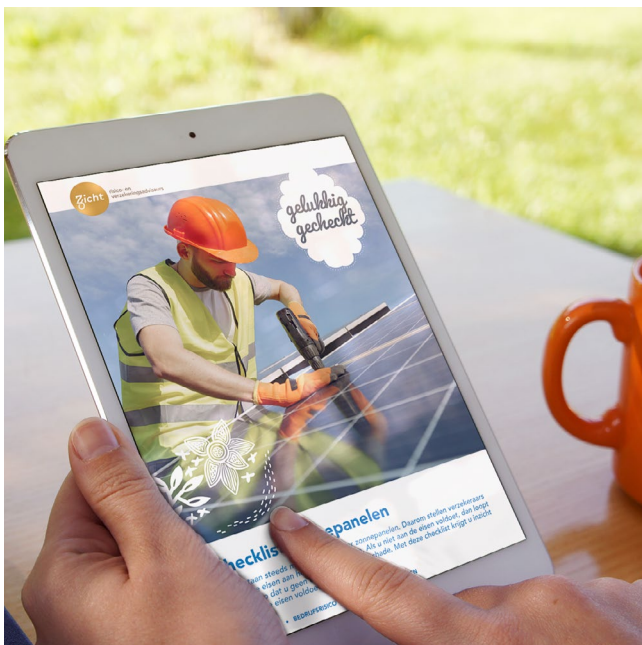
Afhankelijk van de hoeveelheid zonnepanelen die u installeert, moet u de waarde van uw pand (opnieuw) vaststellen. En uw gebouwenverzekering hierop aanpassen. Zo voorkomt u dat u onderverzekerd bent als er iets gebeurt.

- **Inkomende milieuschade**

Het bedrijfspand van uw burens gaat in vlammen op. Inclusief de zonnepanelen. De brandweer doet z'n best, maar kan niet voorkomen dat er ook zonnepaneeldeeltjes op uw terrein terecht komen. Wie is verantwoordelijk voor het opruimen hiervan? Wie betaalt de kosten? De discussie die hierbij vaak wordt gevoerd is het vaststellen of er iemand en zo ja wie er aansprakelijk is.

- **Uitgaande milieuschade**

Het omgekeerde risico van het voorgaande is uitgaande milieuschade. Op uw bedrijfspand liggen zonnepanelen. Een brand legt uw pand inclusief de zonnepanelen in de as. Zonnepaneeldeeltjes zijn verspreid over de omgeving terecht gekomen. Hier geldt dan ook de vraag: bent u aansprakelijk voor de schade?

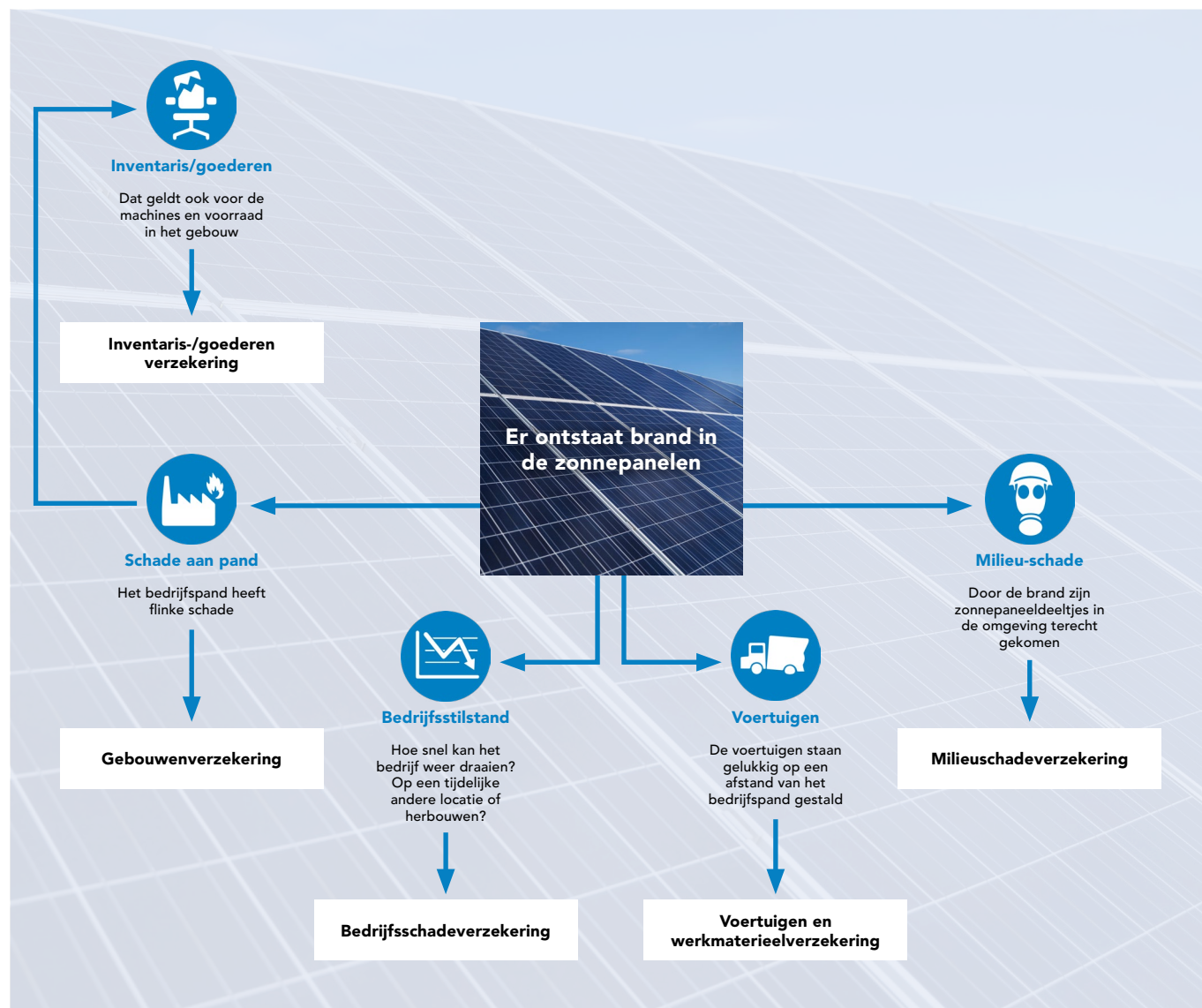

Zonnepanelen en brand: enorme gevolgen

Helaas komt het steeds vaker in het nieuws dat er grote branden zijn waarbij zonnepanelen op de daken liggen. Het blussen is hierdoor soms moeilijker en zonnepaneelresten kunnen tot wel 10 kilometer verderop terecht komen. Wat zijn dan de gevolgen voor de omgeving, uw pand en uw portemonnee? Voorkom teleurstellingen en ga tijdig in gesprek met uw adviseur!

Concrete gevolgen bij brand

Risico's klinken voor veel ondernemers abstract. En sommige risico's spelen ook pas op het moment dat er daadwerkelijk iets gebeurt. Wat is er bijvoorbeeld concreet aan de hand als bijvoorbeeld uw zonnepanelen in brand vliegen? Dat hebben we voor u uitgetekend in onderstaand schema.

Meer weten wat allemaal komt kijken bij zonnepanelen en verzekeren? Kijk op onze website [Vallen zonnepanelen onder uw verzekering?](#).

Overige risico's om rekening mee te houden

- **Milieu-aansprakelijkheid**

Hierbij gaat het om mogelijke schade aan het milieu als gevolg van activiteiten van het bedrijf, zoals het vrijkomen van verontreinigende stoffen of het onjuist beheren van milieuproblemen. U kunt aansprakelijk worden gesteld voor de kosten van schoonmaak, herstel en eventuele boetes. Ook als bijvoorbeeld deeltjes van uw zonnepanelen na een brand bij de burens terecht komen.

- **Contractuele aansprakelijkheid**

Investerings in duurzaamheid gaan vaak gepaard met complexe zakelijke relaties en contracten met leveranciers, partners en andere belanghebbenden. Als een bedrijf de contractuele verplichtingen niet nakomt of wanneer er geschillen ontstaan over verantwoordelijkheden en resultaten, kan dit leiden tot contractuele aansprakelijkheidsclaims.

- **Financiële aansprakelijkheid**

Bedrijven kunnen aansprakelijk worden gesteld voor financiële verliezen als gevolg van investeringen in projecten die niet het verwachte rendement opleveren of als gevolg van financiële wanpraktijken in verband met duurzaamheidsinitiatieven.

Soorten verzekeringen

De risico's die voortkomen uit duurzaamheidsinvesteringen zijn van invloed op verschillende verzekeringen.

Welke verzekering er nodig is hangt af van uw situatie, wat uw huidige verzekering precies dekt en of de verzekeringsvoorwaarden al zijn aangepast op dit soort schades. In het bovenstaande voorbeeld met zonnepanelen hebben we u dat uitgelegd. Welke risico's spelen specifiek in uw situatie?

Omgaan met risico's

In het voorbeeld van brand bij zonnepanelen zag u al dat er bij één onderwerp, veel risico's beoordeeld moeten worden. We vinden het belangrijk om u met dit voorbeeld te laten zien dat het essentieel is om naar het totaalbeeld van bedrijfsrisico's te kijken.

Om vervolgens een antwoord te geven op de vragen:

- Hoe groot is de kans dat het risico zich voordoet? En wat is de impact als dit gebeurt?
- Kunt u het risico vermijden of verminderen?
- Kunt (en wilt) u het risico zelf dragen? Of moet (of wilt) u het verzekeren?

Preventie

Een steeds belangrijker onderwerp. Preventie draagt eraan bij dat schades worden voorkomen of minder vaak voorkomen. Dat is altijd goed voor de bedrijfscontinuïteit. Maar er is ook een ontwikkeling dat de overheid en verzekeringsmaatschappijen meer preventieve maatregelen eisen. Denk hierbij aan de risico-inventarisatie en -evaluatie (RI&E). Meer lezen over preventie en bedrijven die u hierbij kunnen helpen?

Kijk op www.zichtpreventieservice.nl.

Verzekerde waarde

Met [een juist vastgestelde verzekerde waarde](#) voorkomt u dat u een deel van de schade zelf moet betalen. Met een taxatie van het bedrijfspand of machines kunt u voorkomen dat er achteraf discussie ontstaat over de hoogte van de schade-uitkering omdat het verzekerde bedrag te laag was.

Ga in overleg met uw adviseur om te bepalen of de verzekerde waarde van uw gebouwenverzekering nog aansluit op de actuele situatie.

5. Wat kan Zicht voor mij betekenen?

Als u tot hier heeft doorgelezen, heeft u ondertussen wel door dat verduurzaming een hoop kansen biedt én een hoop risico's met zich meebrengt. Overweegt u om uw pand, producten en/of bedrijf te gaan verduurzamen? Schakel dan tijdig uw verzekeringsadviseur in.

Tip!

Kijk ook eens op de pagina www.zichtadviseurs.nl/duurzaam-ondernemen

Quickscan duurzaamheid verzekeren

We zien in de praktijk dat ondernemers een duidelijke visie hebben op hoe ze met verduurzamen om willen gaan. Maar ook dat ze onvoldoende in beeld hebben wat dit voor hun verzekeringssituatie betekent. Dat kan tot verrassingen of vertraging leiden. Voorkom dit en betrek uw adviseur hier in een heel vroeg stadium bij! Om u daarbij te helpen hebben wij een handige quickscan ontwikkeld. Deze geeft u inzicht in het zetten van de juiste stappen naar een verzekeringspakket dat aansluit op de verduurzaming van uw bedrijf. Wij denken graag met u mee. Niet als duurzaamheidsadviseur, maar als risicoadviseur.

Wilt u een praktische quickscan duurzaamheid verzekeren? Neem dan contact met een van ons op:

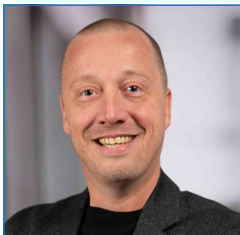

Anita Borsboom

zakelijk risicoadviseur

06 549 81 868

anita.borsboom@zichtadviseurs.nl

Jan Maas

senior zakelijk risicoadviseur

06 121 66 911

jan.maas@zichtadviseurs.nl

Stanley de Jong

senior zakelijk risicoadviseur

06 126 63 973

stanley.de.jong@zichtadviseurs.nl